ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

9. února 2006 *

Ve věci C-473/04,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článků 68 ES a 234 ES, podaná rozhodnutím Hof van Cassatie (Belgie) ze dne 22. října 2004, došlým Soudnímu dvoru dne 9. listopadu 2004, v řízení

Plumex

proti

Young Sports NV,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, J. Malenovský (zpravodaj), A. La Pergola, S. von Bahr a A. Borg Barthet, soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokát: A. Tizzano,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,

— za finskou vládu T. Pynnä, jako zmocněnkyní,

— za švédskou vládu A. Falk, jako zmocněnkyní,

— za vládu Spojeného království E. O'Neill, jako zmocněnkyní,

— za Komisi Evropských společenství A.-M. Rouchaud-Joët a R. Troostersem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 17. listopadu 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 4 až 11 a článku 14 nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (Úř. věst. L 160, s. 37; Zvl. vyd. 19/01, s. 227; dále jen „nařízení").

2 Tato žádost byla předložena v rámci opravného prostředku podaného společností Plumex proti odmítnutí ze strany hof van beroep te Gent odvolání z důvodu jeho opožděného podání proti rozhodnutí belgického soudu prvního stupně rozhodujícího o sporu mezi touto společností a společností Young Sports NV.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Podle druhého bodu odůvodnění nařízení řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje zdokonalení a urychlení zasílání soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech.

4 Cílem nařízení je tak zlepšit účinnost a rychlost soudního řízení zavedením zásady přímého zasílání soudních a mimosoudních písemností.

5 Podle svého čl. 1 odst. 1 se nařízení vztahuje na občanské a obchodní věci, kde musí být soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého za účelem doručení v druhém členském státě.

6 Kapitola II nařízení obsahuje ustanovení, která stanoví různé způsoby zasílání a doručování soudních písemností. Dělí se na dvě části.

7 Část 1 této kapitoly obsahující články 4 až 11 se týká prvního způsobu zasílání a doručování (dále jen „doručování prostřednictvím subjektů"), v jehož rámci je soudní písemnost, která má být doručena, nejprve zasílána přímo a nejrychlejším možným způsobem mezi subjekty určenými členskými státy nazvanými „odesílající subjekty" a „přijímající subjekty". Přijímající subjekt poté doručí tuto písemnost sám nebo ji nechá doručit v souladu s právními předpisy přijímajícího členského státu nebo zvláštní formou vyžádanou odesílajícím subjektem, pokud tento způsob není neslučitelný s právními předpisy tohoto členského státu.

8 Podle článku 7 nařízení se všechna opatření nezbytná k doručení činí co nejdříve.

9 Část 2 kapitoly II nařízení stanoví „[j]iné způsoby zasílání a doručování soudních písemností", a sice zasílání konzulární nebo diplomatickou cestou (článek 12), doručování diplomatickými nebo konzulárními zástupci (článek 13), doručování poštou (článek 14) a přímé doručení (článek 15).

10 Konkrétněji, pokud je o doručování poštou, článek 14 nařízení stanoví:

„1. Každý členský stát může doručovat soudní písemnosti osobám s bydlištěm v jiném členském státě přímo poštou.

2. Každý členský stát může podle čl. 23 odst. 1 blíže určit podmínky, za jakých bude přijímat doručení soudních písemností poštou."

11 Ze sdělení členských států v souladu s článkem 23 nařízení (Úř. věst. 2001, C 151, s. 4), zejména ve znění jejich první aktualizace (Úř. věst. 2001, C 202, s. 10), vyplývá, že Portugalská republika přijala doručování poštou, pokud bude uskutečňováno doporučeným dopisem s doručenkou a doprovázeno překladem.

Vnitrostátní právní úprava

12 Z článku 1051 belgického soudního řádu vyplývá, že lhůta pro podání odvolání je jeden měsíc ode dne doručení rozhodnutí.

13 Podle téhož ustanovení ve spojení s článkem 55 uvedeného řádu, nemá-li jeden z účastníků řízení, jemuž je rozhodnutí doručováno, v Belgii bydliště, pobyt ani adresu zvolenou pro účely doručování, lhůta k podání odvolání se prodlužuje o 30 dní, má-li bydliště v jiné zemi v Evropě kromě sousedních zemí a Spojeného království.

14 Článek 40 první pododstavec téhož řádu stanoví, že těm, kteří nemají v Belgii známé bydliště, pobyt ani adresu zvolenou pro účely doručování, je kopie písemnosti doručena soudním doručovatelem doporučeným dopisem na poštu do jejich bydliště nebo místa pobytu v zahraničí a doručení se považuje za uskutečněné předáním písemnosti poštovní službě proti potvrzení o odeslání ve formách stanovených v tomto článku.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Společnosti Plumex, společnosti podle portugalského práva, která má své sídlo v Portugalsku, byl na adresu v tomto členském státě doručen rozsudek belgického soudu prvního stupně vydaný ve věci této společnosti proti Young Sports NV. Toto doručení bylo uskutečněno jak doručením prostřednictvím subjektů, tak poštou.

16 Dne 17. prosince 2001 společnost Plumex podala odvolání proti tomuto rozsudku k hof van beroep. Tento soud toto odvolání odmítl z důvodu jeho opožděného podání, maje za to, že lhůta k podání odvolání stanovená v článku 1051 belgického soudního řádu uplynula dne 11. prosince 2001, neboť začala běžet od data prvního platně uskutečněného doručení, v tomto případě doručení poštou.

17 Společnost Plumex podala proti odmítavému rozhodnutí opravný prostředek k Hof van Cassatie, ve kterém uplatňovala, že nařízení musí být vykládáno v tom smyslu, že doručování prostřednictvím subjektů představuje hlavní způsob doručování, který má přednost před doručováním poštou. Lhůta k podání odvolání tedy musí být počítána od data tohoto hlavního doručení, které nastalo po doručení poštou, neboť doručování poštou má pouze sekundární povahu.

18 Za těchto podmínek se Hof van Cassatie rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je doručování podle článků 4 až 11 včetně hlavním způsobem doručování a doručování přímo poštou podle článku 14 způsobem podpůrným v tom smyslu, že má první jmenovaný způsob doručování přednost před druhým způsobem, když byly oba uskutečněny podle právních předpisů?

2) Počíná v případě souběhu doručování adresátovi uskutečněného jednak v souladu s články 4 až 11 včetně a jednak přímo poštou v souladu s článkem

14 běžet lhůta k podání odvolání datem doručení v souladu s články 4 až 11 včetně, a nikoliv datem doručení v souladu s článkem 14?"

K předběžným otázkám

K první otázce

19 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda existuje hierarchický vztah mezi způsobem doručování prostřednictvím subjektů a způsobem doručování poštou v tom smyslu, že první způsob má přednost před druhým, když byly oba platně uskutečněny.

20 Je třeba rovnou uvést, že nic ve znění nařízení nenaznačuje, že by toto nařízení zavedlo hierarchii mezi těmito způsoby doručování. Ani jeho body odůvodnění, ani jeho ustanovení neuvádějí, že by určitému způsobu zasílání a doručování použitému v souladu s pravidly nařízení bylo přiznáno podřadné postavení ve vztahu ke způsobu doručování prostřednictvím subjektů.

21 Z ducha a účelu nařízení krom toho vyplývá, že účelem tohoto nařízení je zaručit efektivní realizaci doručování soudních písemností při dodržování legitimních zájmů jejich adresátů. Pokud přitom všechny způsoby doručování mohou v zásadě zajistit dodržování těchto zájmů, musí být s ohledem na uvedený účel představitelné, že se

použije jeden nebo druhý způsob či dokonce simultánně dva nebo několik těchto způsobů doručování, které se jeví s přihlédnutím k okolnostem projednávaného případu nejpřijatelnější nebo nejvhodnější.

22 S přihlédnutím ke všemu, co předchází, je na první otázku třeba odpovědět, že nařízení nezavádí žádnou hierarchii mezi doručováním prostřednictvím subjektů a doručováním poštou, a že v důsledku toho je možné doručit soudní písemnost jedním nebo druhým z těchto dvou způsobů nebo souběžně oběma těmito způsoby.

Ke druhé otázce

23 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, ze kterého data doručení je třeba vycházet pro určení počátku procesní lhůty spojené s realizací doručení ve vztahu k adresátovi v případě souběhu doručení prostřednictvím subjektů a doručení poštou.

24 Ve vyjádřeních, která předložily Soudnímu dvoru, rakouská vláda a Komise Evropských společenství vyjadřují pochybnosti o pravomoci Soudního dvora odpovědět na tuto otázku vzhledem k tomu, že tato otázka se týká pouze výkladu vnitrostátního práva. Když totiž členský stát umožňuje doručovat soudní rozhodnutí různými způsoby, lhůta k podání odvolání začne podle belgického práva v zásadě běžet od prvního platného doručení. Tento okamžik se určí podle práva přijímajícího členského státu a v každém případě podle vnitrostátního práva.

25 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je věcí pouze vnitrostátních soudů, které rozhodují spor a které musí nést odpovědnost za přijaté soudní rozhodnutí, posoudit s ohledem na zvláštnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jejich rozsudku, tak i relevanci otázek, které kladou Soudnímu dvoru. V důsledku toho, jestliže se položené otázky týkají výkladu práva Společenství, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (viz zejména rozsudky ze dne 13. března 2001, PreussenElektra, C-379/98, Recueil, s. I-2099, bod 38, a ze dne 22. května 2003, Korhonen a další, C-18/01, Recueil, s. I-5321, bod 19).

26 Druhá otázka se přitom zabývá vztahy mezi různými způsoby doručování stanovenými v nařízení, a týká se tedy výkladu práva Společenství.

27 Soudní dvůr je tudíž povinen rozhodnout.

28 Pokud jde o věc samou, z odpovědi na první otázku nejprve vyplývá, že neexistuje hierarchie mezi doručováním mezi subjekty a doručováním poštou.

29 Dále je namístě poukázat na to, že aby ustanovení nařízení upravující tyto způsoby doručování nebyla zbavena své podstaty, musejí být všechny právní účinky spojené s platnou realizací jednoho z nich zohledněny nezávisle na pozdějším výsledku jiné formy doručování.

30 Konečně je třeba poukázat na to, že v souladu se svým druhým bodem odůvodnění má nařízení za cíl urychlení zasílání soudních písemností pro účely doručování, a tudíž urychlení průběhu soudních řízení. Pokud se přitom pro účely výpočtu procesní lhůty zohlední první doručení dotčené písemnosti, adresát této písemnosti, pro něhož platí takováto lhůta, je povinen jednat před soudem dříve, což může příslušnému soudu umožnit, aby rozhodl v kratších lhůtách.

31 Z veškerých těchto úvah vyplývá, že v případě souběhu několika doručení uskutečněných v souladu s nařízením je namístě zohlednit to doručení, které bylo učiněno první. Nic v nařízení nebrání tomu, aby byl tento přístup uplatněn na vztahy mezi doručováním prostřednictvím subjektů a doručováním poštou. V případě souběhu těchto dvou způsobů doručení je tak třeba pro určení počátku procesní lhůty spojené s realizací doručení ve vztahu k adresátovi vycházet z data doručení poštou, jestliže nastalo jako první.

32 Tento závěr nijak nezasahuje do zájmů adresáta soudní písemnosti vzhledem k tomu, že první platné doručení mu umožňuje se skutečně seznámit s touto písemností a mít dostatek času pro jednání před soudem. Okolnost, že je mu později doručena tatáž soudní písemnost jiným způsobem, přitom nic nemění na skutečnosti, že tyto požadavky již byly splněny původním doručením.

33 Na druhou otázku je tedy namístě odpovědět, že v případě souběhu doručení prostřednictvím subjektů a doručení poštou je pro určení počátku procesní lhůty spojené s realizací doručení ve vztahu k adresátovi třeba vycházet z data prvního platně uskutečněného doručení.

K nákladům řízení

34 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech musí být vykládáno v tom smyslu, že nezavádí žádnou hierarchii mezi způsobem zasílání a doručování stanoveným v jeho článcích 4 až 11 a způsobem stanoveným v jeho článku 14, a že v důsledku toho je možné doručit soudní písemnost jedním nebo druhým z těchto dvou způsobů nebo souběžně oběma těmito způsoby.**

2) **Nařízení č. 1348/2000 musí být vykládáno v tom smyslu, že v případě souběhu způsobu zasílání a doručování stanoveného v jeho článcích 4 až 11 a způsobu stanoveného v jeho článku 14, je pro určení počátku procesní lhůty spojené s realizací doručení ve vztahu k adresátovi třeba vycházet z data prvního platně uskutečněného doručení.**

Podpisy.